

Notat

Personlig eierskap i Norge:

Omfang og betydning for lokalt og nasjonalt næringsliv

MENON-PUBLIKASJON NR. 25/2014

Gjermund Grimsby og Leo A. Grünfeld

August 2014

MENON
Business Economics

Forord

Denne rapporten er skrevet på oppdrag for NHO og Rederiforbundet og har som mål å kartlegge og drøfte det personlige eierskapet i norsk næringsliv med fokus på regionale og lokale variasjoner i eierskapet. Rapporten presenterer data og innsikt som danner bakgrunn for NHOs publikasjon «Personlig eiere – lokal tilhørighet» som ble presentert på NHOs eierskapskonferanse høsten 2014. Rapporten viser med tydelighet at det personlige eierskapet spiller en sentral og ofte dominerende rolle for utviklingen av lokalt næringsliv, ikke minst i distrikts-Norge.

Oslo den 20. august 2014

Leo A. Grünfeld

Prosjektleder

Menon

Sammendrag

Norsk næringsliv domineres av bedrifter som eies av private personer. Det finnes over 100 000 aktive aksjeselskaper med registrerte ansatte her i landet. Hele 80 prosent av dem eies av privatpersoner. I tillegg kommer et stort antall foretak som ikke operer med ansatte utover eieren selv (blant annet mange enkeltmannsforetak).

Personlig eide bedrifter tar mange former. Det kan handle om bedriftene som eies utelukkende av en person. 70 prosent av alle personeide bedrifter faller inn under denne gruppen. Det kan handle om den familieeide bedriften der flere fra en familie eier sammen. Det kan også handle om bedrifter der flere kollegaer eller bekjente går sammen om å starte en bedrift som de eier sammen.

Dette notatet står på egne ben, men fungerer også som et metode- og faktnotat som danner bakgrunn for NHO-publikasjonen «Personlige eiere – lokal tilhørighet», knyttet til NHOs eierskapskonferanse i 2014 om det personlige eierskapet i Norge. Notatets oppbygning er som følger: Først går vi nærmere inn på definisjonen av personlig eierskap og hvordan man måler det personlige eierskapets omfang og betydning. Deretter redegjør vi for studiens datagrunnlag og avslutningsvis presenterer vi de overordnede funnene fra undersøkelsen.

Datagrunnlaget som er satt sammen i forbindelse med undersøkelsen er unikt. Det er ingen studier som tidligere har analysert eierskapet i en regional kontekst hvor man måler ulike eiertypers betydning for den lokale sysselsetting og verdiskaping, helt ned på foretakenes avdelingsnivå.

1. Definisjon av eierskap og andre viktige størrelser

Det finnes mange måter å kategorisere eiere på. Nedenfor følger definisjoner og forklaringer på hva som legges i begrepene og kategoriene vi benytter i denne rapporten: Personlig eierskap, verdiskaping, sysselsetting og næringsliv.

1.1. Personlig eierskap

Personlig eierskap og familieeierskap blir ofte omtalt om hverandre. Det finnes ikke noen standard definisjon av begrepet familieeierskap. Bøhren (2013)¹ operasjonaliserer begrepet familieeierskap som en bedrifter som er kontrollert av et eller flere familiemedlemmer i felleskap.

I denne rapporten opererer vi med begrepet personlig eierskap. Denne definisjonen omfatter både:

- «Familieeide bedrifter» der flere fra familien eier sammen
- Enkeltpersoners bedrifter, der det kun er en eier (det er absolutt flest av disse)
- Bedrifter med flere personlige eiere som ikke er i slekt

I kategorien «personlig eierskap» har vi inkludert alle norske bedriftseiere som står bak mer enn 10 prosent av eierskapet til bedriften. For å identifisere disse eierne må vi følge eierskapet bakover i eierhierarkiet helt tilbake til den «ultimate eieren». Dette er viktig fordi mye av næringslivet eies gjennom flere selskapsledd. Eksempelvis betyr dette at dersom bedrift A er et heleid datterselskap av bedrift B, hvor bedrift B er eid 100 prosent av en enkeltperson, så vil også bedrift A defineres som 100 prosent personlig eid. Vi fokuserer dermed på den ultimate eieren ved å kartlegge hele eierskapsstrukturen i norsk næringsliv. Ettersom strukturen er svært omfattende og komplisert blir denne typen kartlegging en omfattende oppgave.

Vi skiller mellom fire ultimate eiertyper:

- 1) **Personlig** eierskap inkluderer alle norske enkeltpersoner og familier, uavhengig av hvordan eierskapet er organisert
- 2) **Offentlig** eierskap inkluderer statens, fylkeskommunenes og kommunes samlede eierskap
- 3) **Stiftelser** og medlemsbedrifter inkluderer, i tillegg til selveiende stiftelser, også samvirke-eierskap som landbrukssamvirker, boligbyggelag, kundeeide organisasjoner osv.
- 4) **Utenlandsk** eierskap inkluderer alle typer utenlandske eiere uavhengig av om disse er personer, offentlige eller stiftelser/medlemsbedrifter

I utgangspunktet blir alle eierposter i selskapene under 10% registrert som såkalte minoritetsposter. I den nasjonale statistikken som vi presenterer nedenfor opererer vi ikke med minoritetsposter som egen kategori, men fordeler i stedet minoritetspostene forholdsmessig på de andre eiertyperne i henhold til deres eierbrøk.

1.2. Næringsliv og offentlig sektor

I rapporten måler man ofte sysselsetting og verdiskaping i personlig eide foretak opp mot næringslivet generelt. Næringsliv inkluderer all virksomhet som opererer i et kommersielt marked. Offentlige tjenester utført av stat, fylkeskommune eller kommune er ikke en del av næringslivet. Foretak som er eid av offentlige aktører,

¹ Bøhren, Øyvind; Berzins, Janis. Norske familiebedrifter - Omfang, eierstyring og lønnsomhet. Praktisk økonomi og finans 2013 ;Volume 29.(3) p. 57-75.

eksempelvis vannkraftselskap eller oljeselskap, regnes imidlertid med som en del av næringslivet. I enkelte sammenhenger ser vi på det personlige eierskapets andel av næringslivets sysselsetting, men i andre sammenhenger er opptatt av det personlige eierskapet sett opp mot total sysselsetting (inkludert offentlig sektor).

1.3. Verdiskaping

Bedriftens eller næringens verdiskaping er et mål som er direkte sammenlignbart med målet BNP (brutto nasjonalprodukt). Verdiskaping beregnes som bedriftenes omsetning fratrukket kjøpte varer og tjenester. Det betyr samtidig at bedriftenes verdiskaping tilsvarer summen av lønnskostnader og driftsresultat (EBITDA). En nærings verdiskaping er dermed summen av lønnskostnader og EIBTDA i alle bedriftene i næringen.

Verdiskaping er et godt størrelsesmål av to grunner. For det første unngår man dobbelttelling av varer og tjenester, noe som gjør det meningsfullt å sammenligne verdiskaping på tvers av næringer. Dessuten gir verdiskaping et godt bilde på den samfunnsmessige avkastning av næringsvirksomheten. Det skyldes at verdiskaping fanger opp avlønningen til de viktigste interessentene i samfunnet; det vil si de ansatte gjennom lønn, kommunene og staten gjennom inntektsskatt, arbeidsgiveravgift og selskapskatt, kreditorene gjennom renter på lån, og til slutt eierne gjennom overskudd etter skatt.

1.4. Sysselsetting

Sysselsetting er et viktig mål fordi det forteller oss om en økonomis evne til å ta i bruk ressursene man har tilgjengelig. I et fritt arbeidsmarked, slik som Norge, vil menneskene arbeide i den bedriften der de opplever at de får mest igjen for den kompetansen de besitter. Når bedrifter eller en eierkategori sysselsetter mennesker forteller dette oss således i hvilken grad de evner å skape attraktive arbeidsplasser som folk vil ha.

Vi måler sysselsetting som antall personer som er ansatt i en bedrift. Tallene som anvendes er samlet inn både fra foretaksregistrene og arbeidstakerregistrene. Mange bedrifter har flere lokale avdelinger. Når vi skal kartlegge sysselsetting i kommuner og fylker, er det følgelig viktig å se på bedriftenes sysselsetting i avdelingene. Vår tall hviler derfor på såkalte avdelingstall for ansatte i foretakene. Den geografiske fordelingen av eiernes bidrag til verdiskaping må også spres i henhold til avdelingenes lokalisering.

1.5. Om beregning av eierskapets bidrag til verdiskaping og sysselsetting

Når vi kombinerer foretaksdata med eierskapsinformasjon venter vi eierskapets bidrag til sysselsetting og verdiskaping i bedriften i henhold til eierens andel i bedriften. Eksempelvis, dersom en bedrift eies 70 prosent av norske personer og 30 prosent av en utenlandsk eier, så fordeler vi kun 70 prosent av bedriftens sysselsetting og verdiskaping til det personlig eierskapet.

I den grad bedriften har poster som er selveid, dvs. at selskapet holder aksjer i eget selskap, er dette kontrollert for ved at disse eierskapspostene er fordelt utover de ultimate eierne i henhold til deres eierbrøk. For eksempel; hvis 10 prosent av aksjene er eid av selskapet selv, mens de øvrige 90 prosenten er eid av hhv. en personlig eier (45 prosent) og en utenlandske eier (45 prosent) så oppjusteres begge disse eierpostene til 50 prosent.

Hvis en bedrift har mange avdelinger rundt om i landet, så fordeler vi aktiviteten ut på kommuner etter hvor mange som jobber i de ulike avdelingene. Vi fordeler bedriftens verdiskaping på samme måte.

2. Om datagrunnlaget for undersøkelsen

Datagrunnlaget for denne studien er satt sammen av flere kilder:

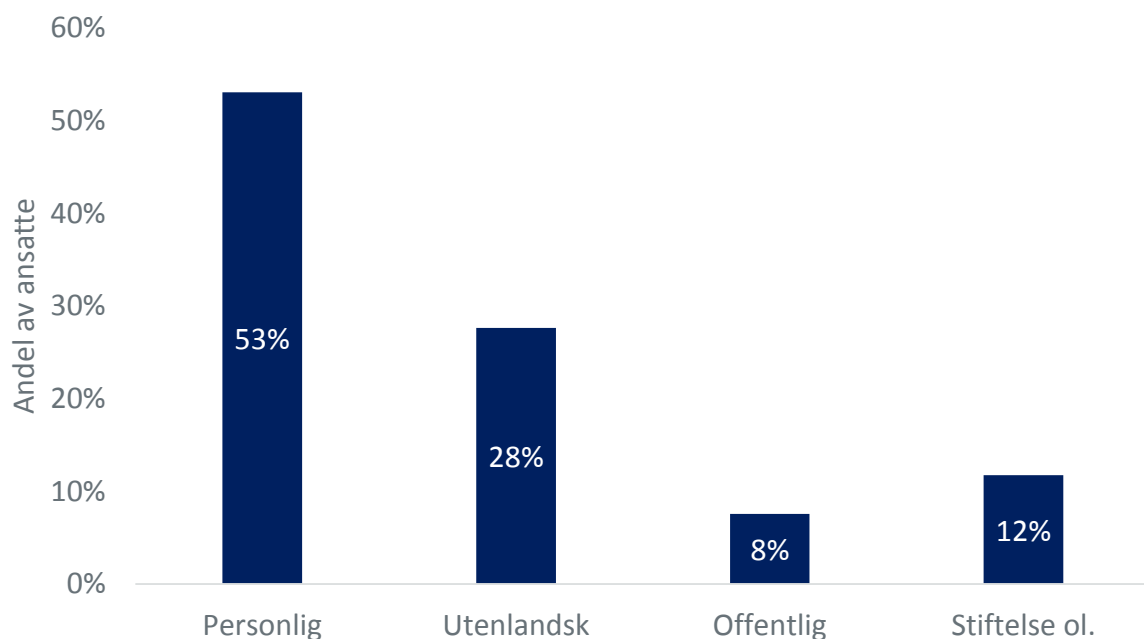
- 1) Regnskap- og selskapsinformasjon for alle norske foretak registrert i Brønnøysundregistrene gjennom dataleverandøren Bisnode.
- 2) Tall for sysselsetting på avdelingsnivå for alle foretak med underavdelinger i andre kommuner er hentet fra Brønnøysundregisteret.
- 3) Eierskapsinformasjon for alle norske foretak er hentet fra enhetsregisteret i Brønnøysundregistrene.
- 4) Tall er hentet inn fra SSBs Kommune-Stat-Rapportering (KOSTRA) om til kommunenes verdiskaping
- 5) Vi har hentet inn indikatorer for rangering av alle norske kommuner etter kjennetegn ved det lokale arbeidsmarkedet, demografi, kompetanse, lokal bærekraft og kommunal økonomi. Indikatoren for kommune-NM er laget av Vista Analyse.

3. Personlig eierskap i norsk næringsliv: Et overblikk

3.1. Hele næringslivet

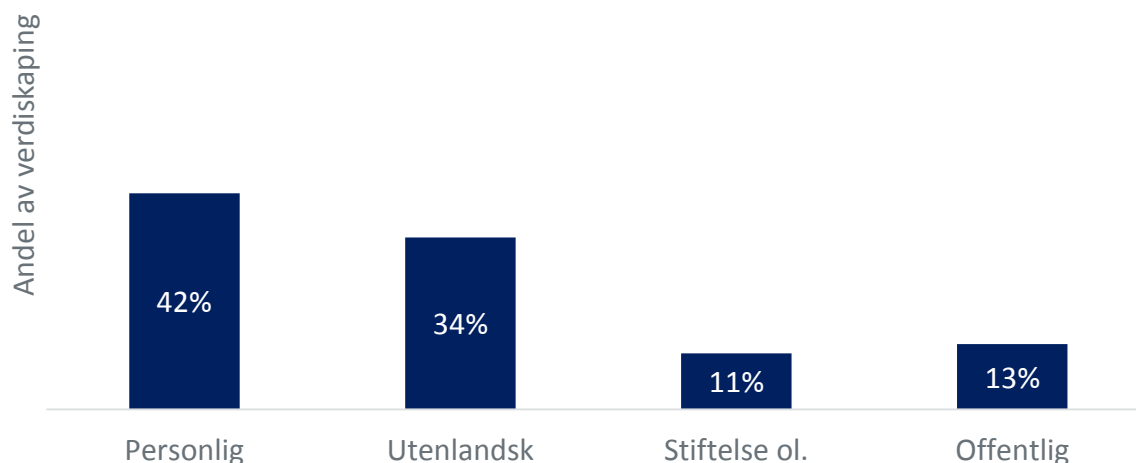
Figuren nedenfor viser hvordan ansatte i norsk næringsliv fordeler seg med hensyn til hva slags type eier som står bak bedriften. I statistikken har vi sett bort fra produksjon av olje og gass. Med hensyn til andel ansatte har det ikke stor betydning om olje- og gasselskapene er med, mens det har stor betydning med hensyn til verdiskapingen. Her ser vi at det personlige eierskapet er bærebjelken med hensyn til sysselsetting i norsk næringsliv. Mer enn 50 prosent av ansatte i norsk næringsliv er ansatt i personlig eide bedrifter. Andelen sysselsatte i personlig eide bedrifter har vært svakt økende de siste 10 årene. Dette til tross for at utenlandske investorer har gjort betydelige oppkjøp av norske bedrifter. Det offentliges rolle som sysselsetter i norsk næringsliv er tydelig begrenset. Dette er delvis et resultat av at det offentlige primært eier virksomheter som er kapitalintensive (energi, olje og gass, prosessindustri etc).

Figur 1 Andel av ansatte i norsk næringsliv fordelt på eiertyper (eks. utvinning av olje og gass), 2012. Kilde: Menon og Bisnode

Figuren nedenfor beskriver verdiskaping i norsk næringsliv (eks. olje- og gassutvinning) fordelt på eiertype. Igjen ser vi at det personlige eiere er de viktigste bidragsyterne til verdiskaping med 42 prosent. At det personlige eierskapets andel av verdiskaping er lavere enn andelen ansatte i næringslivet følger av at de personlige eide bedriftene i mindre grad er å finne i de kapitalintensive næringene.

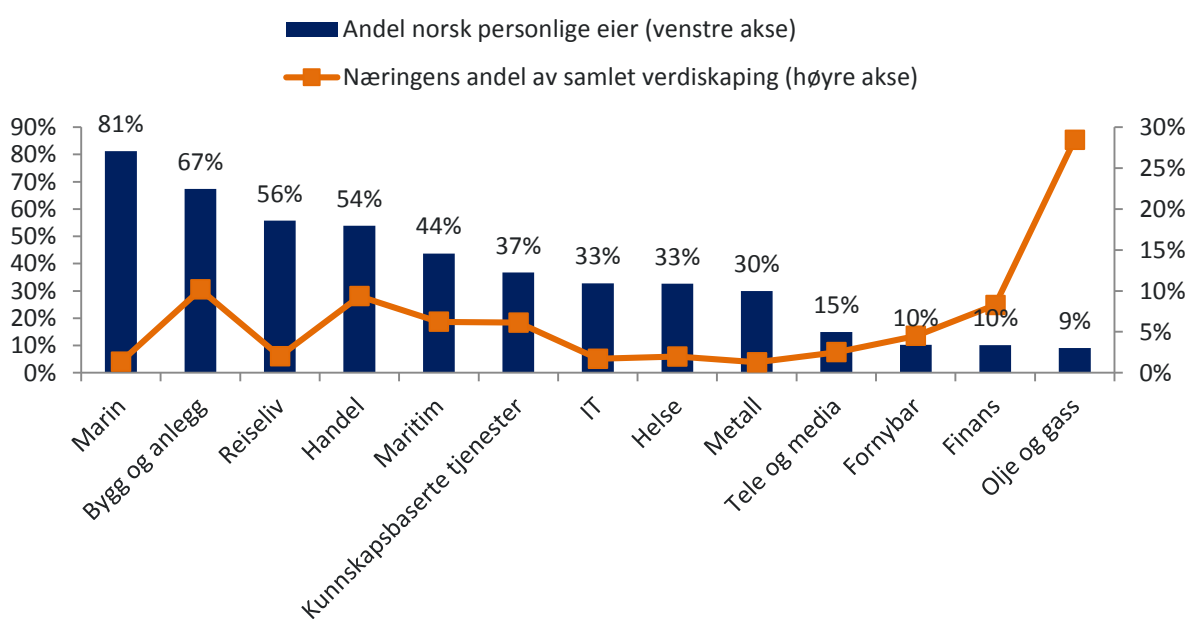
Figur 2 Andel av verdiskapingen i norsk næringsliv fordelt på eiertyper (eks. utvinning av olje og gass), 2012. Kilde: Menon og Bisnode

3.2. Personlig eierskap i ulike næringer

Det er stor variasjon i eiersammensetningen mellom ulike næringer i Norge. Som figuren nedenfor viser er det personlige eierskapet toneangivende innen de store hjemmemarkedsfokusererte næringene som bygg og anlegg, handel og kunnskapstjenester. Her finner vi mange små foretak der personlig eierskap står i sentrum. I tillegg er det et omfattende innslag av personeide bedrifter innen de internasjonalt orienterte havnæringene: maritim/offshore, sjømat/marin, samt reiseliv. Dette er næringer som i økende grad har fått dominere det konkurranseutsatte næringslivet i Norge.

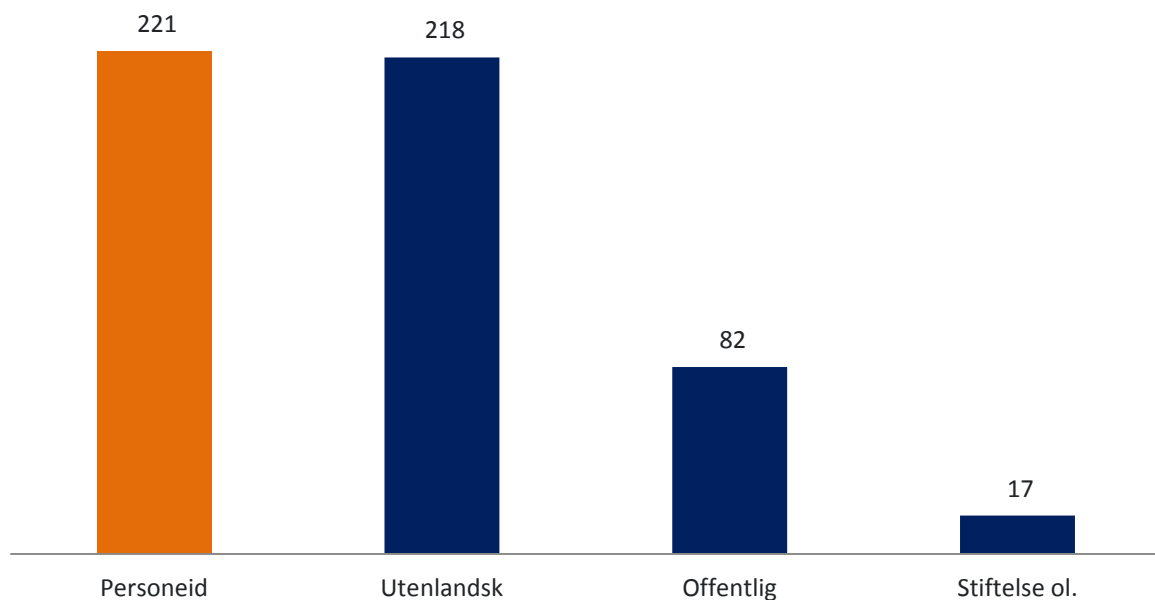
Figur 3 Personlige eieres andel av næringens verdiskaping, 2010. Kilde: Menon og Bisnode

Utenlandske eiere er i likhet med personlig eierskap også betydelig innen offshore leverandør og maritim, men også i kapitalintensive næringer som olje- og gassutvinning, prosessindustri og bank/finans finner vi et tungt innslag av utenlands eierskap. Det offentlige eierskapet er særlig toneangivende innen olje- og gassutvinning, vannkraft, prosessindustri, telekom og bank.

Ettersom næringslivets eksportevne er sentralt for Norges langsiktige velstand, er det av interesse å kartlegge hvilken rolle det personlige eierskapet spiller i eksporten fra Norge. Personlig eide bedrifter utgjør en av to bærebjelker i konkurranseutsatt næringsliv. Figuren nedenfor viser norske eksportinntekter (utenom olje og gass) fordelt på eiertype. I tråd med drøftingen av eierskapets næringsinndelingen ser vi at personlig eide og utenlandske eide bedrifter er de som står bak brorparten av eksporten av varer og tjenester til utlandet. Det må bemerkes at i denne figuren er tallene noe eldre fordi den mest oppdaterte kartleggingen av norsk eksport fordelt på eiertype er fra 2009.

Figur 4 Norsk eksport fordelt på eiertyper (utenom olje og gass), 2009, mrd. NOK

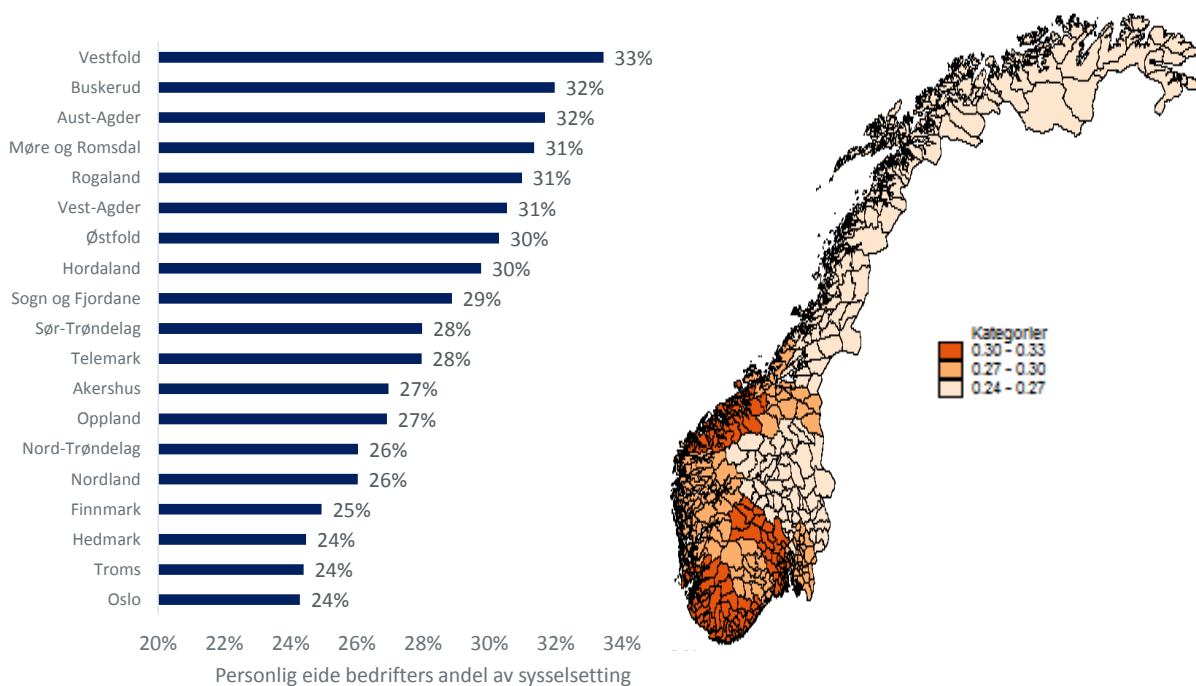
4. Regional fordeling av eierskapet

I dette notatet har vi rettet fokus mot det personlige eierskapets omfang i norske regioner og lokalmiljøer (kommuner). Vi viser at variasjonene er store, ikke minst fordi næringsstrukturen varierer mye fra kommune til kommune.

4.1. Eierskapet fordelt på landsdel og fylke

Figuren nedenfor viser hvordan sysselsettingsandelen til det personlige eierskapet varierer mellom fylker. Andelen sysselsatte i personlig eide bedrifter er her målt som andel av samlet sysselsetting i privat næringsliv og offentlig sektor. Figuren viser at det personlige eierskapet står særlig sterkt på Øst- og Vestlandet. På Østlandet (utenfor Oslo-regionen) preges næringslivet i stor grad av privat tjenesteyting som bygg og anlegg og handel der personlig eierskap er viktig. På Vestlandet er det tydelige innslaget av maritim/offshore og sjømat-næringen med på å trekke opp det personlige eierskapets rolle i næringslivet. Det er en lavere andel personlig eierskap i de nordligste fylkene og innlandet hvor offentlig sektor står sterkere. Det er også en lavere andel personlig eierskap i Oslo der offentlig sektorer stor, men i likhet med andre større byregioner som Stavanger og Bergen er også andelen utenlandsk eierskap høy her.

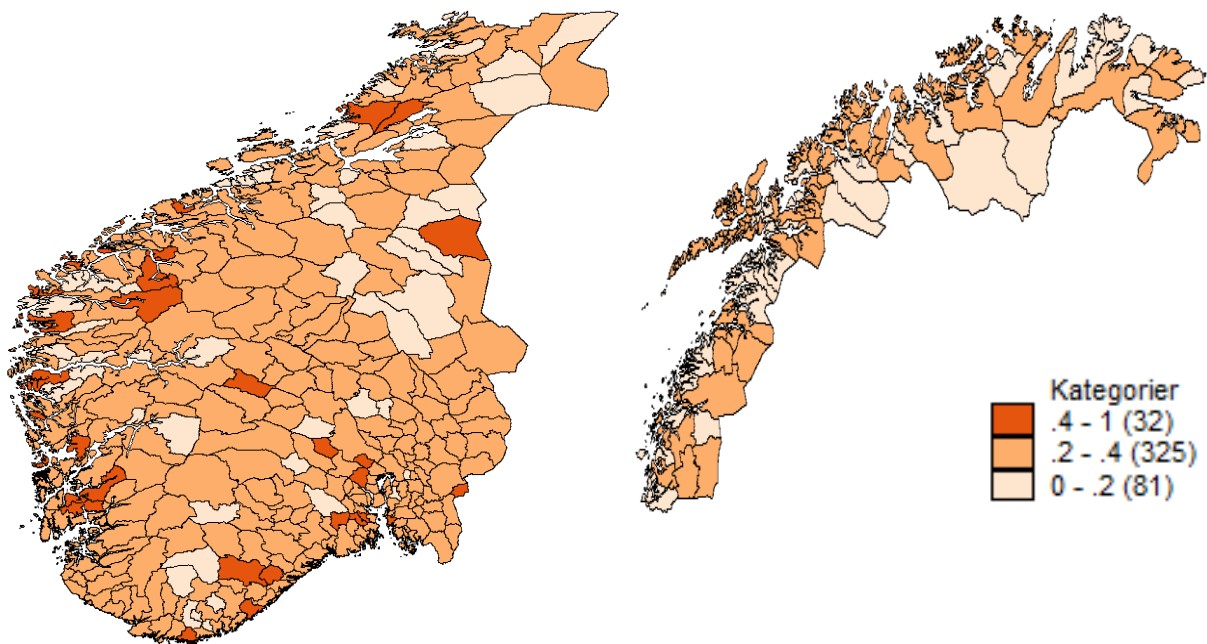
Figur 5 Personlig eierskap i fylkene (andel av total sysselsetting i fylket), 2012. Kilde: Menon og Bisnode

4.2. Kommuner med høy andel personlig eierskap

For å få innblikk i variasjonen i det lokale eierskapet må man lenger ned i geografien enn det man får frem på fylkesnivå. I figuren nedenfor er alle kommuner hvor det personlige eierskapet har en sysselsettingsandel på 40 prosent eller mer markert med rød farge.

Figur 6 Andel av sysselsatte i kommunen som jobber i personlig eid bedrifter, 2012. Kilde: Menon og Bisnode.

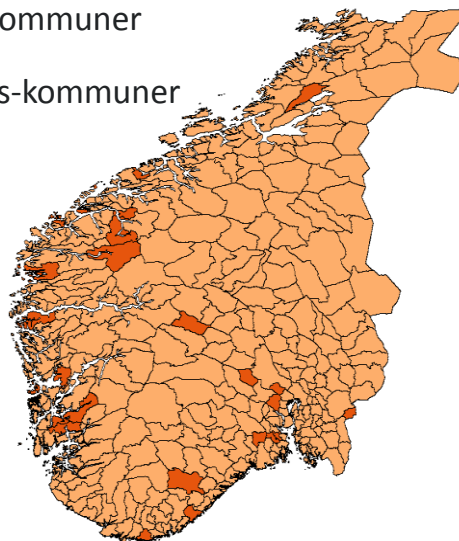
I figuren over har vi gitt kommuner en dyp oransje farge dersom det personlige eierskapets andel av sysselsettingen er høyere enn 40%. Er det mellom 20 og 40% blir fargen litt lysere. Mellom 0 og 20% er angitt med en beige tone.

I tråd med figuren på fylkesnivå ser vi at kommuner med høy andel personlige eierskap oftest er å finne i Sør-Norge. Det er imidlertid litt overraskende at det er like mye innland som kyst. Nærmere analyser av data viser at det er særlig kystkommuner som er preget av stor aktivitet innen offshore leverandørindustri eller oppdrettsfisk, samt innlandskommuner som fokuserer på reiseliv (typisk alpinesentre) som dominerer topp-20 listen over kommuner med høy andel personlig eierskap. Ellers er det også kommuner med høy andel personlig eierskap som har et mer variert næringsliv, men som typisk har til felles at det er kommuner preget av en sterk entreprenørskapskultur.

Figur 7 Kommuner med høy andel personlige eierskap: Liste over 20 kommuner med høyest andel personlig eierskap målt i andel av total sysselsetting, 2012. Kilde: Menon og Bisnode.

Kommune	Personeide bedrifters andel av total sysselsetting	Fylke
Herøy	0,8	Møre og Romsdal
Krødsherad	0,57	Buskerud
Verran	0,57	Nord-Trøndelag
Sandøy	0,53	Møre og Romsdal
Rømskog	0,49	Østfold
Hole	0,48	Buskerud
Eide	0,48	Møre og Romsdal
Lardal	0,46	Vestfold
Åmli	0,46	Aust-Agder
Vaale	0,45	Vestfold
Ramnes	0,45	Vestfold
Austevoll	0,45	Hordaland
Fusa	0,45	Hordaland
Stryn	0,45	Sogn og Fjordane
Flora	0,44	Sogn og Fjordane
Hemsedal	0,44	Buskerud
Grimstad	0,43	Aust-Agder
Stordal	0,43	Møre og Romsdal
Sula	0,43	Møre og Romsdal
Etne	0,43	Hordaland

- Offshore-kommuner
- Reiseliv-kommuner
- Oppdretts-kommuner
- Ymse

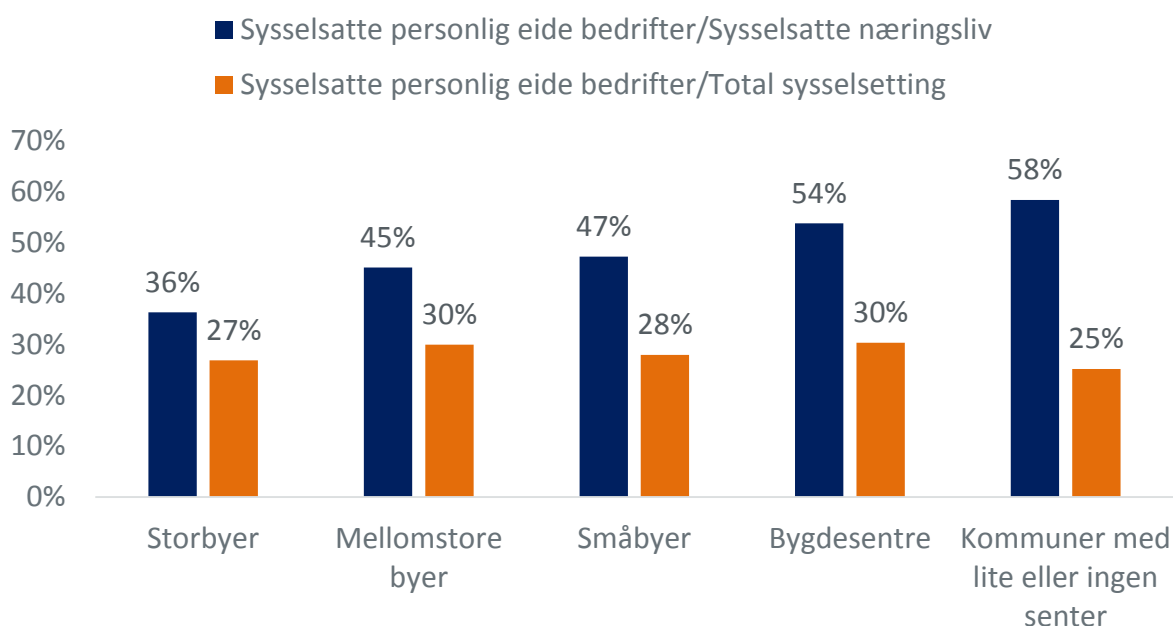

4.3. Personlig eierskap i et sentrum-periferi perspektiv

Et viktig funn i denne studien knytter seg til distriktsprofilen i det personlige eierskapet. Vi finner et tydelig mønster der det personlige eierskapet spiller en viktigere rolle, jo mer perifer kommunen er.

De blå søylene i figuren nedenfor viser at det personlige eierskapet har en gradvis viktigere rolle i næringslivet jo lenger ut i distriktene man kommer. Mens de personlig eide bedriftene sysselsetter 36 prosent av de ansatte i næringslivet i de større byene står de bak godt over 50 prosent av arbeidsplassene i bygdene. Når det gjelder det personlige eierskapets andel av total sysselsetting (inkl. offentlig sektor) i kommunen så er sentrum-pereferi mønsteret mindre tydelig (oransje søyler). Dette henger sammen med at offentlig tjenesteyting står for en større andel av sysselsettingen i distriktene. Målt i forhold til total sysselsetting er det personlige eierskapet viktigst i mellomstore byer, småbyer og i kommuner med et klart definert bygdensenter.

Figur 8 Fordeling av ansatte i Norge langs sentrum-pereferi akse, 2012. Kilde: Menon og Bisnode.

4.4. Regional vekst og personlig eierskap

Fra et samfunnsperspektiv er det av interesse å stille spørsmål om lokalsamfunn med en høy andel personlig eierskap i større grad enn andre lokalsamfunn klarer å skape høy vekst i form av verdiskaping og sysselsetting i kommunen. Med dette som bakgrunn har vi foretatt en enkel analyse av samvariasjoner mellom personlig eierskap og vekst i kommune-Norge. Det er viktig å være tydelig på at slike analyser gjerne krever omfattende økonomiske og statistiske analyser, der man tar hensyn til ulike faktorer som kan være med på å forklare ulikheter i vekst. I dette notatet har vi kun hatt som ambisjon å se nærmere på noen innledende tall for samvariasjon mellom vekst og personlig eierskap. Man må ikke tolke noen årsakssammenhenger ut av våre tall.

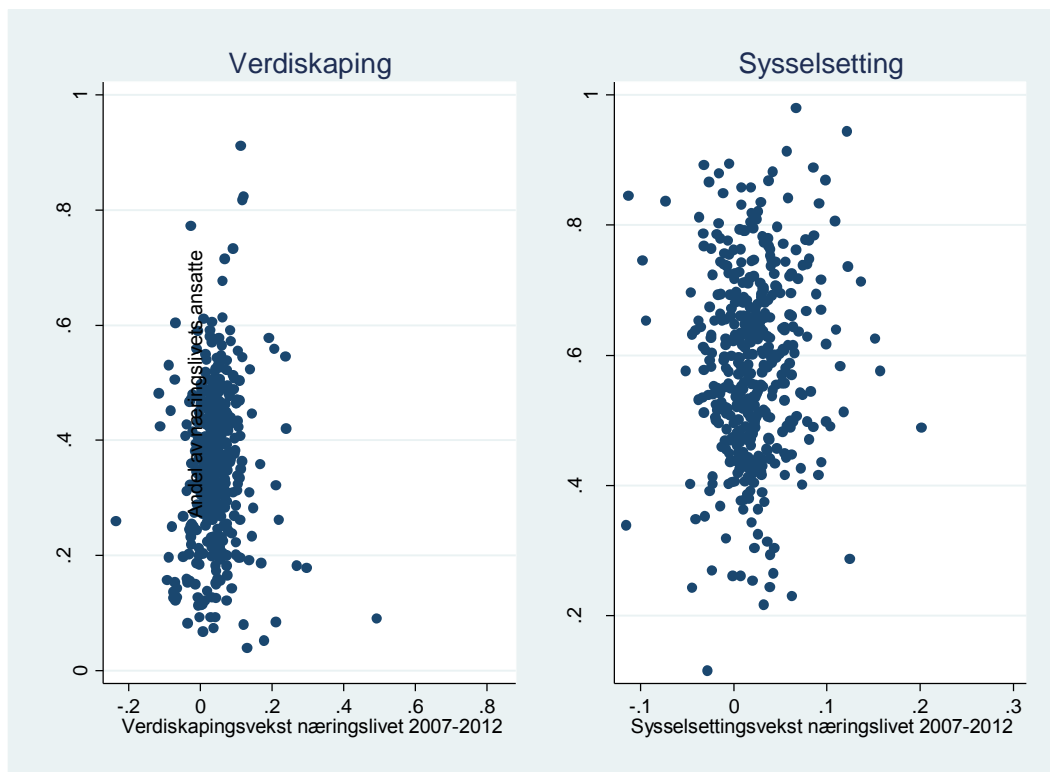
Først undersøkte vi om det var noen korrelasjon mellom vekst i næringslivets verdiskaping i en kommune i perioden 2007 til 2012 og andelen personlig eierskap i kommunen ved utgangen av 2012. Andelen personlig eierskap ble både målt som det personlige eierskapets andel av verdiskaping og sysselsetting i næringslivet.

Korrelasjonskoeffisienten vi fant for verdiskapingsvekst og andel personlig eierskap var nær null og insignifkant innenfor et konfidensintervall på 5 prosent. Dette betyr at vi hverken finner noen positiv statistisk sammenheng eller noen negativ sammenheng mellom vekst i verdiskaping og det personlige eierskapets andel av verdiskapingen i kommunen. Dette kommer også tydelig fram av scatterplottet i figuren nedenfor hvor verdiskapingsveksten er den samme uavhengig av det personlige eierskapets eierandel. Dersom det skulle vært indikasjoner på at det var noen sammenheng, ville punktene dannet en linje oppover til høyre i diagrammet.

Vi finner heller ingen samvariasjon når det gjelder vekst i næringslivets sysselsetting i kommunen og andelen personlig eierskap målt i andel av alle ansatte. Korrelasjonskoeffisienten er også her nær null og insignifkant. Ser man på figuren nedenfor ser man at det er noe større variasjon når det kommer til korrelasjon med sysselsetting,

men heller ikke her kan man observere noen klar statistisk sammenheng mellom vekst i sysselsetting i kommunens næringsliv og det personlige eierskapets andel av næringslivet i kommunen.

Figur 9 Plot av samvariasjon mellom vekst i verdiskaping og sysselsetting og det personlige eierskapets andel hhv. verdiskaping og sysselsetting i kommunens næringsliv. Kilde: Menon

En grundigere analyse av forholdet mellom personlig eierskap og vekst i kommunene bør justere for kommunenes nærings sammensetning, størrelse, sentrum-periferi-dimensjonen og innslag av utenlandsk eierskap.

4.5. Personlig eierskap og Kommune-NM

NHO gjennomfører hvert år en studie som rangerer norske kommuner og regioner etter en rekke indikatorer som gjenspeiler grunnlag for lokal attraktivitet og vekstkraft for næringslivet. Rapporten kartlegger vekstvilkår både for næringsvirksomhet og bosetting i kommunene. Rapporten belyser kommunenes utfordringer med 19 indikatorer som er delt inn i fem hovedområder:

- **Arbeidsmarked:** En forutsetning for vekst og verdiskaping er at innbyggerne i arbeidsdyktig alder deltar i arbeidslivet. Der en større andel av den yrkesaktive befolkningen mottar permanente stønader som uføretrygd, vil ressursutnyttelsen være lavere.
- **Demografi:** Kommuner med befolkningsvekst vil være bedre skodd for fremtiden enn kommuner med fraflytting og en stor andel eldre. Dagens befolknings sammensetning og flyttemønster er med på å legge grunnlaget for fremtidens aldersfordeling.
- **Kompetanse:** Kompetanse, både i form av faglærte og høyere utdanning, er viktige faktorer både for kvaliteten i det kommunale tjenestetilbudet og for næringslivets konkurranseevne.

- Lokal attraktivitet: Sterk privat kjøpekraft og kommunenes kjøp fra private markedsaktører er positive drivkrefter for næringslivet, og høy grad av utveksling av arbeidskraft på tvers av kommunegrenser indikerer fleksible arbeidsmarkeder. Lav grad av aldring av befolkning kan gi bedre utsikter for nyetableringer.
- Kommuneøkonomi: Lave kommunale administrasjonsutgifter, høye inntekter i forhold til utgiftene og lav kommunegjeld kan gi gode indikasjoner på effektiv drift i kommunen. Videre vil eiendomsskatter kunne virke negativt på næringslivets konkurranseevne.

I tabellen under ser vi nærmere på i hvilken grad de 25 kommunene som skårer høyest på kommune-NM indeksen også skårer høyt på andel personlig eierskap.

Figur 10 Rangering av kommuner i Kommune-NM sett opp mot omfang av personlig eierskap

Kommune	Rangering i NM	Fylke	Sentralitet (1-5)	Topp 25 personlig eierskap
Sola	1	Rogaland	1	NEI
Ullensaker	2	Akershus	1	NEI
Ulstein	3	Møre og Romsdal	4	NEI
Austevoll	4	Hordaland	4	JA
Kongsberg	5	Buskerud	3	NEI
Oslo	6	Oslo	1	NEI
Bærum	7	Akershus	1	NEI
Åseral	8	Vest-Agder	5	NEI
Gol	9	Buskerud	4	NEI
Stavanger	10	Rogaland	1	NEI
Vikna	11	Nord-Trøndelag	4	NEI
Oelen	12	Hordaland	2	JA
Røros	13	Sør-Trøndelag	4	NEI
Vindafjord	14	Rogaland	2	JA
Gulen	15	Sogn og Fjordane	5	JA
Stranda	16	Møre og Romsdal	4	NEI
Førde	17	Sogn og Fjordane	3	NEI
Nord-Aurdal	18	Oppland	4	NEI
Bergen	19	Hordaland	1	NEI
Haugesund	20	Rogaland	2	NEI
Molde	21	Møre og Romsdal	2	NEI
Stryn	22	Sogn og Fjordane	4	JA
Sykkylven	23	Møre og Romsdal	2	NEI
Ålesund	24	Møre og Romsdal	2	NEI
Stordal	25	Møre og Romsdal	2	JA

I tabellen har vi gitt kommunen grønn farge dersom den både skårer høyt i kommune-NM og i rangeringen over kommuner med størst personlig eierandel målt i andel sysselsatte. Vi finner en slik kombinasjon i 6 kommuner. Alle ligger på Vestlandet. Mange av kommunene på topp i Kommune-NM er store sentrumsnære kommuner med en stor befolkning. Ettersom det personlige eierskapet er sterkest i mer perifere kommuner er det ikke overraskende at disse to dimensjonene ikke matcher fullt ut. Dersom vi plukker ut de store sentrale kommunene,

blir vi sittende igjen med 8 kommuner fra kommune-NM som finnes i mer perifere strøk. 5 av disse 8 ligger på topp i personlig eierskap i sin landsdel. Vi ser med andre ord at distriktskommuner som skårer høyt på kommune-NM også skårer høyt mht. andel sysselsatt i personlig eide bedrifter. Dette kan indikere at gode vekstvilkår for næringsliv i kommunene gir fotavtrykk i form av et vitalt personlig eierskap i kommunen.

Vedlegg 1. Tabeller over 10 på topp kommuner innen hver landsdel

Figurene lister opp det 10 kommunene i hver landsdelen der personlige eiere står bak den største andelen av sysselsatte i kommunen.

Nord-Norge

Kommune	Andel	Fylke	Sentralitet
Båtsfjord	39 %	Finnmark	Lavest
Værøy	39 %	Nordland	Lavest
Røst	37 %	Nordland	Lavest
Torsken	37 %	Troms	Lavest
Storfjord	37 %	Troms	Lav
Vågan	35 %	Nordland	Lav
Moskenes	35 %	Nordland	Lavest
Måsøy	35 %	Finnmark	Lavest
Narvik	35 %	Nordland	Moderat
Sortland	34 %	Nordland	Moderat

Nord-Norge består av Nordland, Troms og Finnmark

Midt-Norge

Kommune	Andel	Fylke	Sentralitet
Herøy	80 %	Møre og Romsdal	Lav
Verran	57 %	Nord-Trøndelag	Moderat
Sandøy	53 %	Møre og Romsdal	Lavest
Eide	48 %	Møre og Romsdal	Høy
Stordal	43 %	Møre og Romsdal	Høy
Sula	43 %	Møre og Romsdal	Høy
Stranda	42 %	Møre og Romsdal	Lav
Røros	42 %	Sør-Trøndelag	Lav
Åfjord	40 %	Sør-Trøndelag	Lavest
Midtre Gauldal	40 %	Sør-Trøndelag	Høyest

Midt-Norge består av Trøndelag og Møre-og Romsdal

Vest-Norge

Kommune	Andel	Fylke	Sentralitet
Austevoll	45 %	Hordaland	Lav
Fusa	45 %	Hordaland	Høyest
Stryn	45 %	Sogn og Fjordane	Lav
Flora	44 %	Sogn og Fjordane	Moderat
Etne	43 %	Hordaland	Høy
Vindafjord	43 %	Rogaland	Høy
Oelen	43 %	Hordaland	Høy
Gulen	42 %	Sogn og Fjordane	Lavest
Meland	41 %	Hordaland	Høyest
Vågsøy	40 %	Sogn og Fjordane	Lav

Vest-Norge består av Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane

Sør-Norge

Kommune	Andel	Fylke	Sentralitet
Åmli	46 %	Aust-Agder	Høy
Grimstad	43 %	Aust-Agder	Høy
Mandal	42 %	Vest-Agder	Moderat
Vegårshei	40 %	Aust-Agder	Høy
Bykle	39 %	Aust-Agder	Lavest
Gjerstad	39 %	Aust-Agder	Lav
Lyngdal	39 %	Vest-Agder	Lav
Kviteseid	38 %	Telemark	Lavest
Søgne	38 %	Vest-Agder	Høy
Bø	37 %	Telemark	Moderat

Sør-Norge består av Agder og Telemark

Øst-Norge

Kommune	Andel	Fylke	Sentralitet
Krødsherad	57 %	Buskerud	Moderat
Rømskog	49 %	Østfold	Høyest
Hole	48 %	Buskerud	Moderat
Lardal	46 %	Vestfold	Høy
Vaale	45 %	Vestfold	Høy
Ramnes	45 %	Vestfold	Høy
Hemsedal	44 %	Buskerud	Lav
Lier	42 %	Buskerud	Høy
Rygge	41 %	Østfold	Høy
Sandefjord	40 %	Vestfold	Høy

Øst-Norge består av Oslo, Vestfold, Akershus, Østfold, Buskerud, Oppland og Hedmark